

Kartlegging av kjerneområde landbruk

Registrering og prioritering av viktige
produksjonsareal i jordbruket og landbrukets
kulturlandskap

September 2018

**ASK
ØY**

KOMMUNE

Innhold

1. Innledning	2
2. Landbruket på Askøy	2
2.1.Utfordringer knyttet til arealbruk	2
3. Metode.....	3
3.1. Viktige ord og uttrykk	3
3.2. Kriterier og datagrunnlag	4
3.3. Avgrensing av kjerneområder.....	6
3.4. Verdisetting av kjerneområder	6
4. Områdebeskrivelser	7
Område 1 Herdla	7
Område 2 Ytstøy.....	8
Område 3 Midtøy	9
Område 4 Gulbrandsøy.....	10
Område 5 Abbedissen	11
Område 6 Skråmestø.....	12
Område 7 Lille Fauskanger	13
Område 8 Store Fauskanger	14
Område 9 Berland	15
Område 10 Heggernes.....	16
Område 11 Nordre Haugland	17
Område 12 Fromreide	18
Område 13 Kjerrgarden.....	19
Område 14 Åsebø	20
Område 15 Hanevik/Træna	21
Område 16 Litle Breivik	22
Område 17 Kirkevik.....	23
Område 18 Ask	24
Område 19 Hop	25
Område 20 Haugane	26
Område 21 Strømsnes	27
Område 22 Davanger	28
Område 23 Hanøy	29
Område 24 Tveit.....	30
Område 25 Ravnanger/Søre Haugland	31
Område 26 Breidablikk/Hauglandshella.....	32
Område 27 Juvik	33
Område 28 Krokås/Krokåsdalen	34
Område 29 Nedre Kleppe.....	36

1. Innledning

Dyrket mark er grunnlaget for matproduksjon. Landbrukets kulturlandskap er av vesentlig betydning for reiseliv, for kulturarv og identitet, for rekreasjon og trivsel og for det biologiske mangfoldet. Kulturlandskapet har kulturhistoriske og biologiske verdier som kan bli skadelidende ved gjengroing eller nedbygging. Verdiene gir oss grunnlag for kunnskap og opplevelser knyttet til tidligere tiders ressursbruk.

For å synliggjøre landbruksinteressene i kommunen er kjerneområdene for landbruk kartlagt. Med kjerneområde landbruk, menes områder som er godt egnet for matproduksjon og verdifulle områder for landbrukets kulturlandskap. Kjerneområdene er viktige både ut i fra hensyn til jordvern, ivaretagelse av biologisk mangfold og kulturlandskapet. Flere av områdene ligger i tillegg ved inngangen til attraktive og viktige friluftsområder i kommunen. Ivaretagelse av det åpne kulturlandskapet i kjerneområdene er derfor et tiltak for å fremme folkehelsen.

Hensikten med kartleggingen er å prioritere arealene i et langsiktig perspektiv for å unngå nedbygging og oppstyking av jorden, eller forringelse av kulturlandskapet. Kjerneområdene er også viktig for å sikre ressursene for matproduksjon, kunnskap, grønn næringsutvikling og opplevelser. Kartet vil være en kunnskapsbase og et nyttig verktøy for kommunens praktiske areal- og landbruksforvaltning. Det legges opp til en restriktiv holdning til fradeling og bygging i områder som er kartlagt som kjerneområde landbruk.

2. Landbruket på Askøy

Kommunen er langstrakt med store kontraster i naturen, og dermed stor variasjon i produksjonsforholdene i jordbruket. Det meste av terrenget er mer eller mindre kupert. Vestsiden er sterkt oppskåret av fjorder og har en rekke øyer og holmer, og jordsmonnet er skrint med mye fjell i dagen. I sør er landskapet mer preget av slakke østvendte skråninger. På østsiden, mellom Ask og Hop, er jordsmonnet rikt og klimaet gunstig. Herdla helt i nord, skiller seg ut fra resten av kommunen med sitt morenelandskap og store mengder løsmasser. Det er kulturlandskapet rundt den spredte bosettingen som er den dominerende landskapstypen. Skogene er konsentrert til de sentrale delene av kommunen.

Topografien på Askøy er tilpasset småskala landbruket, og Askøy har mange små landbrukseiendommer. Fra gammelt av har landbrukseiendommene blitt drevet som kombinasjonsbruk sammen med fiske. Bøndene var i stor grad selvforsynte med jordbruksprodukter. I dag drives de aller fleste brukene som deltidsbruk, der hoveddelen av inntekten kommer fra arbeid utenfor landbruket.

Landskapet på Askøy, særlig sørlige delen av kommunen, er preget av bosetning og annen utbygging. På grunn av nærheten til Bergen er dette et pressområde for utbygging. Dette virker, naturlig nok, også på landbruket i denne delen av kommunen. Her blir det desto viktigere å vite hvilke jordbruksverdier en har i området, slik at det kan tas nødvendige hensyn til disse.

2.1. Utfordringer knyttet til arealbruk

Gjengroing

Landbruket på Askøy står ovenfor utfordringer knyttet til nedbygging av jordbruksjord og gjengroing av kulturlandskapet. Askøy er en kommune med sterk befolkningsvekst og et stort byggepress. Bebyggelsen har infiltrert jordbrukslandskapet i de fleste bygdene, og gir dermed et mer uryddig bilde med jordbruksteiger innimellom boligområdene. Bildet kompliseres ytterligere av at flere bruk har lagt ned driften og arealer er i ferd med å gro til. Naturtyper som har hatt fordel av de gamle driftsformene til småskala landbruket forsvinner i takt med gjengroingen. Flere naturtyper knyttet til det gamle kulturlandskapet er rødlistet:

Naturbeitemark/kulturmarkseng, slåttemark og kystlynghei. For å hindre at rødlistede naturtyper og de rødlistede artene som lever i de forsvinner, er det viktig å opprettholde tradisjonell, ekstensiv drift gjennom blant annet beite, slått og lyngbrenning. Gjengrodde kulturlandskap kan i mange tilfelle restaureres. Det er en menneskeskapt naturtype og kan derfor også «repareres» av mennesker.

Den store andelen av leiejord i drift fører til at det er de lettest drevne arealene som holdes i hevd. Det er de mindre teigene og restarealer som først går ut av produksjon. Det er gjerne disse som er mest verdifulle med hensyn til biologisk mangfold og kulturlandskap. Det er også en fare at leiearealene ikke holdes like godt ved like, for eksempel med grøfting. Dette vil gjøre noe med kulturlandskapet over tid. Askøy står ovenfor en omfattende gjengroing av kulturlandskap og dyrket mark. En annen side av dette, er tap av kulturminner og kunnskap om dyrkingsteknikker og kystjordbruket.

Nedbygging av jordbruksjord

Nærheten til store tettstedsområder som Bergen og det store befolkningspresset i sør, bidrar til at jordbruksjorden i Askøy kommune er svært utsatt for nedbygging. Askøy kommune har lite jordbruksareal. I 2017 utgjør Fulldyrket og overflatedyrket jord 2 972 daa og innmarksbeite utgjør 2 733 daa¹. Selv lite nedbygging kan påvirke det totale jordbruksarealet negativt. Tall fra geografisk analyse av utsette jordbruksareal i Hordaland (AUD-rapport 12/17, 2017) viser at i overkant av 6 % av det totale jordbruksarealet på Askøy, er bygget ned i perioden 2005 og 2015. I underkant av 2 % av det totale jordbruksarealet på Askøy, blir i gjennomsnitt bygget ned årlig.

Analysen viser at nedbyggingen skjer nær tettstedene og i forbindelse med utbygging av bolig og infrastruktur. I underkant av 30 000 dekar av jordbruksarealet er i kategorien svært utsatt og ligger hovedsakelig i kommunene Bergen, Askøy, Fjell og Voss. Dette utgjør 5 % av det samlede jordbruksarealet i fylket. 11 % av det totale jordbruksarealet på Askøy er i kategorien svært utsatt for nedbygging, 78 % er i kategorien ganske utsatt og 11 % er i kategorien noe utsatt.

3. Metode

3.1. Viktige ord og uttrykk

I arbeidet med kartleggingen av kjerneområdene for landbruk blir det brukt en del ord og uttrykk som er nyttige å kjenne til:

Kjerneområde landbruk brukes om de arealene i kommunen som er viktige for to av landbrukets sentrale samfunnsoppgaver: Matproduksjon og opprettholdelse av landbrukets kulturlandskap.

Landbrukets kulturlandskap skal forstås som landskapet som jordbruket gjennom århundrers drift har skapt og stadig fortsetter å skape. Dette omfatter jordbrukspåvirkede områder i innmark, og områder påvirket av skogsdrift og annen bruk av utmarksressursene. Med kulturlandskap mener vi landskap preget av menneskelig aktivitet. *Landbrukets kulturlandskap* omfatter blant annet jordbruksarealer, ulike bygninger knyttet til gårdsdrift og kulturminner som steingarder, rydningsrøyser og bakkemurer.

Jordbruksjord er areal som består av fulldyrket jord, overflatedyrket jord og innmarksbeite.

¹ Kilde: NIBIO, AR5 årsversjon 2017

Dyrket jord defineres som overflatedyrket jord, fulldyrket jord og innmarksbeite. *Dyrket jord* er kartlagt i arealressurskartet AR5.

Dyrkbar jord defineres som areal som ikke er fulldyrket, men som kan fulldyrkes til lettbrukt eller mindre lettbrukt fulldyrket jord, og som holder kravene til klima og jordkvalitet for plantedyrking. *Dyrkbar jord* er kartlagt i arealressurskartet AR5.

Fulldyrket jord er jordbruksareal dyrket til vanlig pløedybde og kan brukes til åkervekster eller eng. Fulldyrket jord kan fornyes ved pløying.

Overflatedyrket jord er jordbruksareal som i mange tilfeller er ryddet og jevnet i overflaten slik at høsting med maskiner er mulig. Dyrkbar jord er kartlagt i markslagskartet AR5.

Innmarksbeite er innmarkareal som kan brukes til beite, men som ikke kan høstes med maskiner. Arealet kan være tydelig preget av kultur. Minst halvparten av arealet skal være dekket med gress eller urter som tåler beiting. Innmarksbeiteareal kan være tresatt.

Naturmangfold defineres som summen av biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold, som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning.

Biologisk mangfold defineres som mangfoldet av økosystemer, arter og genetiske variasjoner innenfor artene, og de økologiske sammenhengene mellom disse komponentene.

3.2. Kriterier og datagrunnlag

For å velge ut og avgrense kjerneområdene er det lagt til grunn tre hovedkriterier: 1) Areal godt egnet til matproduksjon, 2) Verdifulle områder for landbrukets kulturlandskap og 3) Viktige naturtyper og biologisk mangfold knyttet til landbruksdrift. I teksten under blir det gitt en beskrivelse av hvilke kriterier og datagrunnlag som er brukt i kartleggingen.

1) Areal godt egnet til matproduksjon

Kriterier:

- Jordbruksareal: Fulldyrket areal, overflatedyrket areal, innmarksbeite, dyrkbar jord
- Landbruksdrift: Aktiv bruk av arealene, driftsforhold basert på topografi, helling og maskinell høsting
- Sammenhengende jordbruksareal og utstrekning

Datagrunnlag:

Arealressurskart AR5 er brukt for å identifisere jordbruksarealene. AR5 er et detaljert, nasjonalt heldekkende datasett og den beste kilden til informasjon om landets arealressurser. Datasettet deler inn landarealet etter arealtype, skogbonitet, treslag og grunnforhold.

*Verdiklasser for jordbruksareal og dyrkbar jord*² utarbeidet av NIBIO, er brukt for velge ut og avgrense kjerneområdene og for å vurdere verdien av jordbruksarealene. Verdiklassene er basert på datasettene AR5 (arealressurskart) og DMK (digitalt markslagskart). I AR5-kartet er jordbruksarealet delt i klassene fulldyrket jord, overflatedyrket jord og innmarksbeite. Disse er igjen delt inn etter grunnforholdene jorddekt, organisk jord og grunnlendt. I DMK-kartet er jordbruksarealene også delt inn etter driftsforhold for jordbruket i klassene lettbrukt, mindre lettbrukt og tungbrukt jord, basert på faktorene helling, form (arrondering) og størrelse. De ulike klassene beskrives som følger:

² www.kilden.nibio.no

Noe verdi: Innmarksbeite og overflatedyrket jord som er grunnlendt eller har organiske jordlag.

Middels verdi: Fulldyrket organisk jord, fulldyrket tungbrukt jord, samt innmarksbeite og overflatedyrket jord som er jorddekt.

Stor verdi: Fulldyrket jord som er jorddekt og ikke tungbrukt.

Jordbruksarealene med *stor verdi* har høy forvaltningsprioritet, regional/nasjonal betydning, viktige sammenhenger, viktige funksjoner, betydning for mange og har faglige kvaliteter som er særlig gode.

2) Verdifulle områder for landbrukets kulturlandskap

Kriterier:

- Lokalt, regionalt eller nasjonalt spesielle eller sjeldne kulturlandskap
- Kulturlandskap rike på freda kulturminner knyttet til landbruksdrift
- Kulturlandskap rike på nyere kulturelement knyttet til tradisjonell landbruksdrift

Datagrunnlag:

Kulturminnebasen Askeladden forvaltes av Riksantikvaren og inneholder data om kulturminner og kulturmiljøer som er fredet etter kulturminneloven, vernet etter plan- og bygningsloven eller kulturminnefaglig vurdert som verneverdige. Disse dataene er også tilgjengelig via kulturminnesøk.no

SEFRAK-registeret: Et landsdekkende register over eldre bygninger og andre kulturminner.

Forslag til kulturminneplan for Askøy: Inneholder kartfestede registreringer av ulike kulturminneelementer knyttet til landbrukets kulturlandskap. I tillegg inneholder planforslaget forslag til områder med viktige kulturlandskap.

3) Viktige naturtyper og biologisk mangfold knyttet til landbruksdrift

Kriterier:

- Viktige naturtyper skapt ved dyrking, slått og beiting som kystlynghei, slåttemark og naturbeitemark.
- Arter tilpasset beite og slått

Datagrunnlag:

Miljødirektoratet sin naturbase: Kartfestet informasjon om utvalgte områder for natur og friluftsliv.

Naturmangfold i Askøy kommune – Kartlegging av naturtyper i 2014 og 2015, Miljøfaglig utredning AS på oppdrag fra Fylkesmannen i Hordaland.

3.3. Avgrensing av kjerneområder

Avgrensingen av områdene tar utgangspunkt i kartlegging av kjerneområder landbruk fra 2006, og er basert på eksisterende data. Det er ikke foretatt nye registreringer eller feltarbeid. Kartleggingen er grovmasket, og det er forsøkt å gi kjerneområdene en viss størrelse og sammenheng. Kartleggingen fanger ikke opp alle detaljer, og noen verdifulle områder kan dermed bli liggende utenfor kjerneområdene. På samme måte kan det innenfor kjerneområdene finnes arealer som ikke er av stor betydning for landbruket eller kulturlandskapet.

Kjerneområdene er hovedsakelig avgrenset ved å følge markslagsgrensene i kartgrunnlaget AR5. Andre avgrensninger følger naturlige grenser som landbruksveger, eiendomsgrenser eller landskapsformasjoner. Enkelte steder er avgrensingen trukket i sjøkanten eller langs vann. Dette er gjort for å inkludere registrerte kulturminneelementer og få fram helheten i kulturlandskapet, og viser hvordan tilgang til sjø og vann er en del av ressursgrunnlaget til landbrukseiendommer. I noen områder er det lagt vekt på at det finnes aktive bruk som søker produksjonstilskudd som driver arealene, inkludert områdene der de har driftssenteret sitt og områdene der de driver på leiejord.

Utmarksområder er inkludert i kjerneområdene der det er registrert viktige naturtyper knyttet til landbruksdrift. De fleste registrerte naturtypene som er inkludert i kjerneområdene er lokalt viktige, og sjeldne og særegne i en lokal sammenheng.

Noen kjerneområder er avgrenset langs myrer. Selv om myrer kan ha en viktig funksjon for landbruksforetak, i form av at de er vannoppsamlere, er de største myrene holdt utenfor kjerneområdene. Dette er fordi landbruksdrift på denne naturtypen kan bygge ned og ødelegge det biologiske mangfoldet. Dette er i motsetning til andre naturtyper som er inkludert i kjerneområdene, som for eksempel utvalgte kystlyngheier, der det biologiske naturmangfoldet bevares gjennom aktiv landbruksdrift.

3.4. Verdisetting av kjerneområder

Både geografien og arealutviklingen gjør at det i enkelte områder er vanskelig å avgrense kjerneområder for landbruk. Det er plukket ut 29 kjerneområder som varierer mye både i størrelse og type areal innenfor avgrensingen. Denne variasjonen gjenspeiler landbrukets mangfold av driftsformer og landskapstyper innenfor kommunens grenser.

For at kartlegging av kjerneområde for landbruk skal synliggjøre og ivareta dette mangfoldet og samtidig kunne brukes som et verktøy i arealforvaltningen, er kjerneområdene delt inn i kategoriene *Svært viktige* og *viktige* kjerneområder for landbruk. Av totalt 29 kjerneområder er 19 verdsatt til å være *Svært viktige* og 10 kjerneområder er verdsatt til å være *Viktige*.

Alle områdene kartlagt som kjerneområde landbruk oppfyller kriteriene for å være et kjerneområde. Verdivurdering av kjerneområdene er gjort etter en helhetlig vurdering. Områder vurdert som svært viktig har gjerne høy verdi på flere av kriteriene, har jordbruksarealer med stor verdi eller viktige verdier knyttet til kulturlandskap eller biologisk mangfold. De er i tillegg gjerne områder som har et større utbyggingspress, og hensynet til jordvernet bør derfor fremheves i disse områdene.

4. Områdebeskrivelser

Område 1 Herdla

Beskrivelse:

Herdla er en egen øy, og er spesiell både i kommunen og i fylkessammenheng. Området er valgt ut fordi det har stor verdi på jordbruksarealene, består av viktige naturtyper, har en viktig kulturlandskapsverdi og er sammenhengende.

De store mengdene med løsmasser gir store flate jorder og gode forhold for moderne landbruksdrift og matproduksjon. Herdla gård er Hordalands største bruk, og er i aktiv drift. Området er viktig både som kulturlandskap og i jordbrukssammenheng. Noe av landbruksarealet på Herdla er omdisponert til golfbane. Golfbanen er allikevel viktig å inkludere i kjerneområdet fordi reguleringsbestemmelser sier at dersom golfdriften opphører skal jordbruksarealene som er disponert til golfformål tilbakeføres til landbruk. Randsonen til landbruksområdet, ut mot sjøen, er inkludert på grunn av at disse har viktige egenskaper som beiteområder og er en del av et viktig kulturlandskap. På Urneset er det registrert den lokalt viktige naturtypen «fattig beiteeng». På Små-Kalsøy er det registrert den lokalt viktige naturtypen «rik beiteeng». Det foregår en del ryddingsarbeid nord på Herdla, for å åpne opp utmarksbeitet her.

Verdisetting: Svært viktig

Område 2 Ytstøy

Beskrivelse:

Ytstøy er en liten øy nord-vest på Askøy. Øyen er valgt ut fordi den har stor kulturlandskapsverdi og fordi den inneholder en viktig naturtype.

Arealene er preget av tidligere drift på beitemarkene, som har gitt en spesiell vegetasjon. Det meste av øya består av eng. Det er registrert den svært viktige naturtypen «fattig beiteeng» på Ytstøy, og øyen har et stort arts mangfold. Naturtypen er i hovedsak kulturmarkseng i tillegg til områder med beplantet småskog (busk-/bergfuru). Noen steder på øyen finnes det typiske kystlyngheiarter. Øyen er eid av Miljødirektoratet og blir holdt i hevd. Det er en del krigsminner på øya, som bunkerser og rester av andre bygg. Øyen er i tillegg et viktig friluftsområde på Askøy.

Verdisetting: Viktig

Område 3 Midtøy

Beskrivelse:

Midtøy er en liten øy nord-vest på Askøy. Øyen er valgt ut fordi den har stor kulturlandskapsverdi og fordi den inneholder en viktig naturtype.

Det meste av øya er gressdominert eng, og inneholder både innmarksbeiteareal og overflatedyrket jord til slått. Arealene er preget av tidligere drift som slått, lite gjødsling og beiting. Denne driftsformen har gitt området en spesiell vegetasjon. På Midtøy er det registrert den lokalt viktige naturtypen «naturbeitemark», med utformingen «fattig beiteeng». Beting er viktig for å bevare denne naturtypen og for å holde kulturlandskapet åpent. Det er flere bygninger på øyen, og en igjengrodd kjerreveg går fra en brygge og opp til husene.

Verdisetting: Viktig

Område 4 Gulbrandsøy

Beskrivelse:

Gulbrandsøy ligger nord-vest på Askøy. Dette området er valgt ut fordi det har en stor kulturlandskapsverdi og fordi det inneholder en viktig naturtype.

Det gamle kulturlandskapet er preget av tidligere drift som slått, lite gjødsling og beiting. Denne driftsformen har gitt området en spesiell vegetasjon. På vestsiden av Gulbrandsøy er det registrert den lokalt viktige naturtypen «naturbeitemark», med utformingen «fattig beiteeng». Den fattige beitetørrengen er på 16 dekar og anses som en stor lokasjon for denne naturtypen. Beting er viktig for å bevare denne naturtypen og for å holde kulturlandskapet åpent. Øyen inneholder i tillegg flere Sefrak-registrerte bygg som har tilknytning til tidligere landbruksdrift.

Verdisetting: Viktig

Område 5 Abbedissen

Beskrivelse:

Kjerneområdet på Abbedissen har begrenset utstrekning, men er valgt ut fordi jordbruksarealene har stor verdi.

En relativ flat stripe lettbrukt, fulldyrket jord ligger skjermet fra Herdlefjorden av et mer kupert og grunnlendt beiteområde. Deler av området blir brukt til staudeproduksjon/hagebruk. Abbedissen består av et særpreget landskapsrom som har flere Sefrak-registrerte bygninger. Jordbruksarealene er i aktiv bruk og holdes i hevd. Området fremstår som sammenhengende og som et fint kulturlandskap, med noe preg av gjengroing.

Verdisetting: Svært viktig

Område 6 Skråmestø

Beskrivelse:

Kjerneområdet på Skråmestø er preget av utbygging, men er valgt ut fordi det fremdeles fremstår som et sammenhengende jordbrukslandskap. Området har stor til middels verdi på jordbruksarealene og har en kulturlandskapsverdi.

I 2001 ble det foretatt botaniske undersøkelser av kulturmarken på deler av området. Undersøkelsene viste elementer av tidligere jordbruksdrift, som er viktig for det biologiske mangfoldet. Området består per i dag ikke av aktive næringsbruk, men har en del hobbybruk som holder kulturlandskapet i hevd.

Verdisetting: Svært viktig

Område 7 Lille Fauskanger

Beskrivelse: Lille Fauskanger er valgt ut som kjerneområde først og fremst fordi det er et viktig kulturlandskap, men også fordi området har middels til stor verdi på jordbruksarealene og fordi det inneholder en viktig naturtype.

Lille Fauskanger har et utypisk landskap for nordre del av Askøy, men større flate jordbruksområder godt skjermet mot vind fra nord og vest. Området består av både overflatedyrket jord og fulldyrket jord. Deler av området er omdisponert til juletreproduksjon. Det er flere kulturminne-elementer i området som er knyttet til landbrukets kulturlandskap. Dette er kulturminner som steinsatte bekker, steingarder, jordkjellere og naustmiljø. Sør for Stemmevatnet i den nordlige delen av kjerneområdet, er det et viktig bekkedrag med en fint utviklet fukteng som er klassifisert som en viktig naturtypelokalitet som inneholder truede arter. Artene som lever her er sårbare for gjengroing. Beiting er med på å bevare denne viktige naturtypen.

Verdisetting: Svært viktig

Område 8 Store Fauskanger

Beskrivelse:

Kjerneområdet er valgt ut fordi det har en middels verdi på jordbruksarealene, og er derfor avgrenset etter markslagskartet. Det er viktig å bevare dette område som jordbruksareal, av hensyn til jordvern.

Store Fauskanger er preget av utbygging, og det opprinnelige jordbrukslandskapet er infiltrert av spredt bebyggelse. Kjerneområdet består også av flere viktige kulturlandskapselement knyttet til tradisjonell landbruksdrift, med steingarder, gamle våningshus, driftsbygninger og gamle stier.

Verdisetting: Viktig

Område 9 Berland

Beskrivelse:

Kjerneområdet på Berland er valgt ut fordi det utgjør et stort sammenhengende og helhetlig jordbrukslandskap, som er lite preget av utbygging. Området har middels til stor verdi på jordbruksarealene. Området har i tillegg en viktig kulturlandskapsverdi og består av viktige naturtyper.

På Berland finnes store, flate jordbruksareal, som gir gode vilkår for jordbruksdrift og matproduksjon på dyrket mark. Her finnes mange kulturminner og området fremstår som et helhetlig kulturlandskap. Kjerneområdet inneholder naustmiljø som vitner om hvor viktig fisket har vært som tillegg til jordbruksdrift. Innenfor kjerneområdet er det spredt boligbebyggelse som inngår i det helhetlige landskapet.

På arealet helt sør i Berlandssundet er det registrert tre viktige naturtyper for biologisk mangfold: Kystlynghei - fattig fukthei, Naturbeitemark - fattig beiteeng, Strandeng og strandsump – seminaturlig strandeng. Dette området på Berland inngår i kjerneområdet fordi det inneholder lokalt viktige naturtyper og fordi arealet har en verdi knyttet opp mot tradisjonell bruk av utmarken som beiteressurs. Aktiv bruk gjennom beiting er et viktig skjøtselstiltak for naturtypene.

Verdisetting: Svært viktig

Område 10 Heggernes

Beskrivelse:

Kjerneområdet på Heggernes er valgt ut på grunn av middels og stor verdi på jordbruksarealene og på grunn av at området har en viktig kulturlandskapsverdi.

Heggernes har gode jordbruksvilkår. Her er bruk i aktiv drift, og stort sett alle jordbruksarealer holdes i hevd ved bortleie eller egen drift. Området er i liten grad påvirket av utbygging. Dette kjerneområdet er et av de største sammenhengende og mest helhetlige landbruksområdene på Askøy. Kjerneområdet er et viktig kulturlandskap og har flere registrerte kulturminner. Torvdammen og torvhuset i sørvest er eksempler på minner som har en tilknytning til tradisjonell landbruksdrift. Innenfor kjerneområdet er det spredt boligbebyggelse som inngår i det helhetlige landskapet.

Verdisetting: Svært viktig

Område 11 Nordre Haugland

Beskrivelse:

Kjerneområdet på Nordre Haugland er valgt ut fordi det har middels og stor verdi på jordbruksarealene. Dette er et viktig jordbruksområde med gode driftsforhold og flere bruk i aktiv drift. Mange av jordbruksarealene holdes i hevd ved bortleie.

Området er preget av en del utbygging, og at en del bruk har lagt ned driften og leier bort jordbruksarealene. Store deler av kjerneområdet er i gjeldende kommuneplan utlagt til LNF-område med spredt bebyggelse. Den spredte boligbebyggelsen inngår i det helhetlige landskapet. Området er viktig både ut i fra hensynet til jordvern og kulturlandskapet. Kjerneområdet ligger helt ned mot sjøen. Tilgang til sjøen er en del av ressursgrunnlaget til landbrukseiendommene.

Verdisetting: Svært viktig

Område 12 Fromreide

Beskrivelse:

Fromreide er valgt ut som et kjerneområde fordi jordbruksjorden har middels og stor verdi, i tillegg til at området har en viktig kulturlandskapsverdi. Kulturlandskapet fremstår som sammenhengende.

Historisk er dette et rikt og viktig landbruksområde, med gode jordbruksforhold. Kjerneområdet består også av mange kulturminneelementer som steinsatt bekk, steinhus, naust og jordkjellere. Her er det gjort flere middelalder- og steinalderfunn. I kjerneområdet blir flere av gårdsbrukene holdt i hevd. Mye av jordbruksarealet holdes i hevd ved bortleie.

Verdisetting: Svært viktig

Område 13 Kjerrgarden

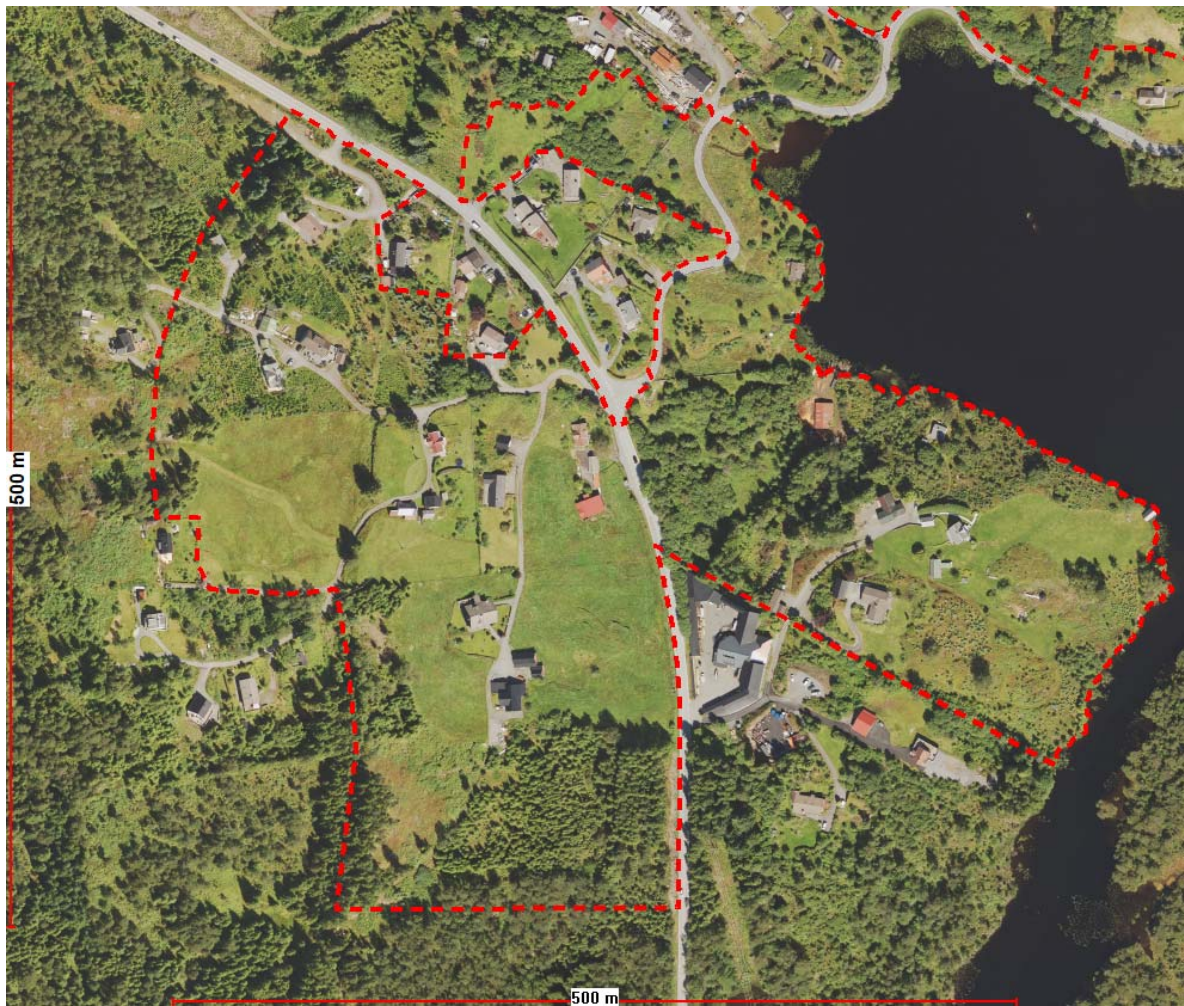
Beskrivelse:

Kjerrgarden er valgt ut som kjerneområde fordi det er viktig både med hensyn til kulturlandskapet og jordbruksarealene. Jordbruksarealene er sammenhengende og har middels og stor verdi.

Kjerneområde er et av de største og mest sammenhengende jordbruksområdene i kommunen, og inneholder mange kulturminner. Området er lite berørt av utbygging, og er et av de mest verdifulle kulturlandskapene på Askøy. Her er bruk i aktiv drift og både jordbruksareal og kulturlandskap med kulturminner holdes godt vedlike. Grunneierlaget i Kjerrgarden fikk kulturlandskapsprisen i 2016.

Verdisetting: Svært viktig

Område 14 Åsebø

Beskrivelse:

Åsebø er et lite kjerneområde, men er valgt ut på grunn av middels verdi på jordbruksarealene og på grunn av kulturlandskapet.

Dette kjerneområdet er rikt på kulturminner og har velholdte jordbruksarealer. Her er det registrert tidlige dyrkingsspor fra jernalderen, som er automatisk fredet. Her finnes også en rekke steingarder, bakkemurer, jordkjellere og oppmurte veiparti. Området ligger innenfor kjerneområde for skog, og Åsebø har en sterk tradisjon for kobling mellom landbruk og skogbruk. Skogsdrift, juletreproduksjon og sagbruk har vært og er en viktig næring her. Jordbruksjorden blir aktivt drevet som leiejord.

Verdisetting: Viktig

Område 15 Hanevik/Træna

Beskrivelse:

Kjerneområdet er valgt ut fordi det er et viktig landbruksområde, med et sammenhengende kulturlandskap og gode jordbruksareal.

Jordbruksarealene har middels og stor verdi, og her finnes bruk i aktiv drift. Området er også viktig med hensyn til kulturlandskapet og er rikt på kulturminner, som blant annet steingarder og jordkjellere. Kjerneområdet grenser til Askevatnet for å inkludere beitearealet i skogen og kulturminner knyttet til sagbruk og skogsdrift. Her finnes sterke tradisjoner for tømmerfløting, og koblingen mellom skogsdrift og landbruk.

Verdisetting: Svært viktig

Område 16 Litle Breivik

Beskrivelse:

Litle Breivik er et relativt lite område som hovedsakelig er plukket ut på bakgrunn av markslagskart og av hensyn til jordvernet.

Her på østsiden av Askøy er det et rikere jordsmonn som har gitt grobunn for hagebruksnæringen. Jordbruksarealene har middels og stor verdi. Området er noe preget av utbygging og at ikke alle jordbruksareal er i drift, men det er fremdeles et sammenhengende jordbrukslandskap. Det eksisterer ikke veksthus i området i dag, men jordbruksarealene blir drevet som tilleggsjord.

Verdisetting: Viktig

Område 17 Kirkevik

Beskrivelse:

Kirkevik er et lite kjerneområde i utstrekning, men er valgt ut fordi det består av god jordbruksjord og er et viktig kulturlandskap rikt av kulturminner.

Kjerneområdet ligger i glimmerskiferbeltet som gir rikt jordsmonn og gode jordbruksvilkår. Jordbruksarealene har middels og stor verdi. Hagebruksnæringen har stått sterkt her, og området består av kommunens siste gjenværende jordbærdrift som produserer de kjente Askebærene.

Kjerneområdet har stor kulturlandskapsverdi og består av mye landbrukshistorie som bør ivaretas. I øst er Nyland gård, et gammelt gårdstun i Kyrkjevik som står intakt i et ellers utbygd område. Nyland gårdstun er et godt eksempel på et typisk gårdsbruk på Ask. Rundt 1855 lå det 20 pakterbruk og husmannsplasser under gården Ask. Fra da av og til omtrent 1873 hadde alle de 20 pakterne blitt selveiere. På begynnelsen av 1900-tallet økte jordbærdyrkingen i omfang i området Ask-Hop, og i 1918 kom det første gartneriet utenfor Ask-Hop-området. På Nyland har de hatt hagebruk hvor de hovedsakelig har dyrket jordbær og poteter.

Verdisetting: Svært viktig

Område 18 Ask

Beskrivelse: Ask er valgt ut som et kjerneområde fordi området har høy kulturlandskapsverdi og gode jordbruksvilkår.

Kjerneområdet ligger i glimmerskiferbeltet som gir rikt jordsmonn. Jordbruksarealene her er registrert med middels og stor verdi. Innenfor kjerneområdet er det spredt boligbebyggelse, men kulturlandskapet fremstår allikevel som helhetlig.

Kjerneområdet har store verdier knyttet til jordbruk, kulturlandskap og historie. Ask har vært et viktig område historisk. Innenfor kjerneområdet på Ask finnes en historisk lokalitet som er kjent som høvdingsete, storgård og kongsgård. Hagebruksnæringen har stått sterkt her, og det drives fremdeles med planteproduksjon i liten skala. Jordbruksjorden på Ask er blitt splittet opp igjennom årene. Landbruksverdiene og kulturlandskapet her er under et utbyggingspress og har utfordringer knyttet til gjengroing.

Verdisetting: Svært viktig

Område 19 Hop

Beskrivelse:

I likhet med Ask er kjerneområde Hop et fruktbart område der hagebruksnæringen har stått sterkt. Også her finnes brukere innen hagebruksnæringen, men også bruk med husdyrproduksjon. Området er plukket ut både på grunn av gode jordbruksarealer og av hensyn til kulturlandskapet. Jordbruksarealene har middels og stor verdi.

Deler av området er i aktiv drift, men området er preget av utbygging, bruk som har lagt ned driften og jordbruksarealer som er ute av drift. Innenfor det relativt store kjerneområdet finnes derfor områder der landbruksinteressene ikke står like sterkt, men avgrensingen er gjort for å få med helheten i landskapet og kulturmiljøet.

Verdisetting: Svært viktig

Område 20 Haugane

Beskrivelse:

Haugane er valgt ut som kjerneområde fordi det har jordbruksarealer med middels verdi.

Området er lite i utstrekning og preget av nedbygging, men den dyrkede jorden blir driftet som leiejord og blir beitet av husdyr. Området har i tillegg en verdi som kulturlandskap. Arkeologiske funn viser flere spor etter steinalderbosetning. Det finnes derfor lokasjoner i kjerneområdet som er automatisk fredet. Kjerneområdet har edelløvskog i sør og i sørvest.

Verdisetting: Viktig

Område 21 Strømsnes

Beskrivelse:

Strømsnes er valgt ut som kjerneområde fordi det er stor og middels verdi på jordbruksjorden.

Området er lite, men har gode jordbruksvilkår og utgjør et viktig kulturlandskap. Her er bruk i aktiv drift, og jordbruksarealene holdes i hevd ved bortleie eller egen drift. På Strømsnes finnes både husdyrhold og veksthus. Området bærer noe preg av utbygging og arealer ute av drift. Området har interesse for allmennheten og grenser til friluftsområde og badeplass.

Verdisetting: Viktig

Område 22 Davanger

Beskrivelse:

Davanger er valgt ut som kjerneområde fordi området er viktig ut fra jordvern hensyn, men har også kvaliteter knyttet til kulturlandskapet. Jordbruksarealene har stor og middels verdi.

Topografien på Davanger gjør at jordbruksteigene er små, men det finnes aktiv drift innenfor området og flere arealer holdes i hevd ved bortleie. Selv om området er noe preget av bebyggelse og gjengroing, fremstår det fremdeles som et sammenhengende og helhetlig jordbruksområde. Store deler av utmarksressursene på Davanger er kartlagt som viktig friluftsområde i Askøy kommune.

Verdisetting: Svært viktig

Område 23 Hanøy

Beskrivelse:

Hanøy er et relativt lite kjerneområde, men det er viktig i lokal sammenheng. Området er valgt ut fordi det har en stor kulturlandskapsverdi.

Store deler av området er registrert som innmarksbeite. Dette gjør at området fremstår som sammenhengende, åpnet og oversiktlig. Her er flere aktive bruk, og tilnærmet alle jordbruksarealer er i drift og er holdt godt i hevd. Kjerneområdet består i tillegg av flere SEFRAK-registrerte bygninger som har tilknytning til landbruksdrift. Det er viktig å bevare dette område som jordbruksareal av hensyn til kulturlandskapet.

Verdisetting: Svært viktig

Område 24 Tveit

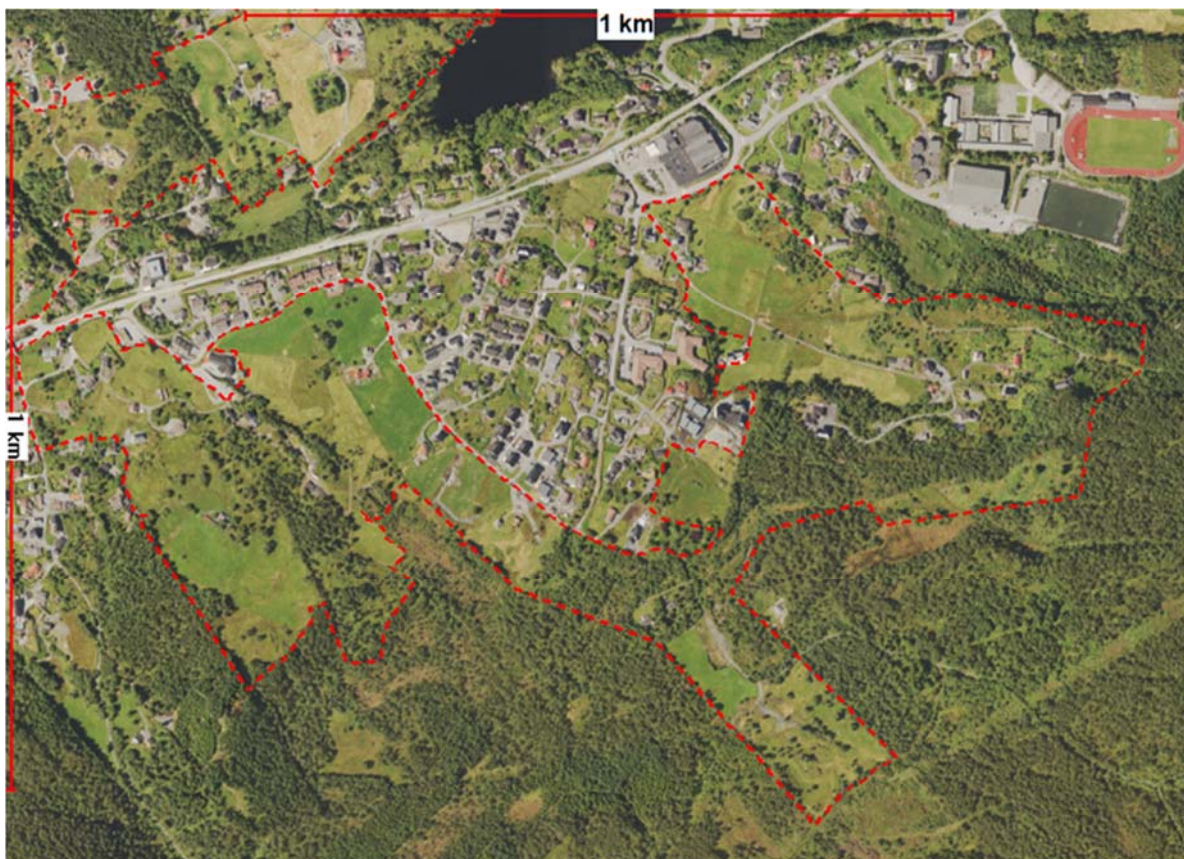
Beskrivelse:

Tveit er valgt ut som kjerneområde fordi det er et viktig kulturlandskap og det har gode jordbrukskvaliteter.

Området har sammenhengende jordbruksarealer og middels verdi på jordbruksjorden. Flere bruk er i aktiv drift og store deler av jordbruksarealene på Tveit blir holdt i hevd. Området har viktige kvaliteter knyttet til kulturlandskap og kulturminner, med helhetlige gårdstun og elementer som eldre bygninger og jordkjellere.

Verdisetting: Svært viktig

Område 25 Ravnanger/Søre Haugland

Beskrivelse:

Ravnanger/Søre Haugland er et stort og viktig kjerneområde sentralt på Askøy. Området er valgt ut fordi det har store og verdifulle jordbruksarealer, og jordvernet bør stå sterkt her.

Her er flere bruk i aktiv drift, og mange jordbruksteiger drives som leieareal. Jordbruksjorden har registrert middels og stor verdi. I tillegg er det registrert en del dyrkbar jord, jord som egner seg til oppdyrking til fulldyrket jord. Her er registrert en rekke kulturminner knyttet til jordbruksdrift, og området utgjør et viktig kulturlandskap. Ravnanger og Søre Haugland er sterkt utbygd, og det er et stort utbyggingspress på de gjenværende jordbruksarealene. Kjerneområdet har likevel bevart en karakter som landbruksområde med sammenhengende jordbruksarealer.

Verdisetting: Svært viktig

Område 26 Breidablikk/Hauglandshella

Beskrivelse:

Breidablikk/Hauglandshella er valgt ut som kjerneområde fordi det har store og sammenhengende jordbruksarealer der flere arealer er i aktiv drift. Området utgjør i tillegg et viktig kulturlandskap.

Det meste av jordbruksarealet er registrert som middels til noe verdi. Området er sterkt utbygd, og det er et stort press på de gjenværende jordbruksarealene. Kjerneområdet har likevel bevart en karakter som landbruksområde med sammenhengende jordbruksarealer.

På Furuneset i kjerneområdet i sør, er det registrert den lokalt viktige naturtypen Naturbeitemark – fattig beiteeng. Lokaliteten består av beitemark på små berg og koller ut mot vannet, og blir aktivt beitet. For å bevare artsmangfoldet i engen her bør en unngå gjødsling, og beite bør opprettholdes.

Verdisetting: Svært viktig

Område 27 Juvik

Beskrivelse:

Juvik er et lite kjerneområde i utstrekning, men er valgt ut fordi jordbruksarealene har middels og stor verdi.

Arealet fremstår som et velskjøttet jordbruksområde og kulturlandskap som det er viktig å ta vare på av hensyn til jordvern.

Verdisetting: Viktig

Område 28 Krokås/Krokåsdalen

Beskrivelse:

Krokås/Krokåsdalen er et stort kjerneområde som er valgt ut på grunn av middels og stor verdi på jordbruksarealene, registrerte viktige naturtyper og høy kulturlandskapsverdi.

Innenfor området finnes både dyrket mark, innmarksbeite, skogsbeite og utmarksareal. Området har gode jordbruksareal som er i aktiv drift, og hele området fremstår som et sammenhengende landbruksområde med ulike driftsformer og landskapstyper. Her finnes flere bruk i drift, både næringsdrift og hobbybruk.

Området er også viktig som kulturlandskap. Krokåsdalen står her i en særstilling og er rik på kulturminner og historie. Krokåsdalen er i tillegg relativt uberørt av inngrep og utbygging. Også resten av kjerneområde fremstår som et godt eksempel på landbrukets kulturlandskap. Kjerneområdet grenser til områder som er tett utbygd, og det er viktig å bevare dette landbruksområdet mot videre utbygging.

Området består av to utvalgte naturtyper: Hagemark og Naturbeitemark. Den lokalt viktige naturtypen *Fattig hagemark med boreale trær* er lokalisert ved Nordbø, rett sørvest for Krokåsvatnet. Lokaliteten består av spredd tresatt beitemark og grenser til skogsmark på flere kanter. Naturtypen grenser mellom å være en hagemark og en naturbeitemark, med spredde tre og beitepåvirkning. Sørvest i lokaliteten er det innslag av slåttemyr/beitemyr. Rett sørøst for Krokåsvatnet finnes den lokalt viktige naturtypen *Naturbeitemark – fattig beiteeng*. Lokaliteten består av beitemark i den bratte lisiden og på knausene øverst i åsen. Lokaliteten grenser til skog i nord og øst, og i sør og vest er det også skogsmark. Begge naturtypene blir skjøttet gjennom beiting. Askøy kommune har innvilget både regionalt miljøtilskudd og SMIL-tilskudd (tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket) for å ivareta disse to naturtypene. Gjødsling i disse naturtypelokalitetene skal unngås.

Verdisetting: Svært viktig

Område 29 Nedre Kleppe

Beskrivelse:

Nedre Kleppe er et lite kjerneområde i utstrekning, men er valgt ut fordi det fremstår som et sammenhengende jordbrukslandskap med middels verdi på jordbruksarealene.

Grensene til kjerneområdet følger markslagene. Området er viktig både ut fra jordvern hensyn og hensyn til kulturlandskapet. Dette er nærområde for skole og barnehage, og har viktige kvaliteter å ta vare på.

Verdisetting: Viktig